

6. Коренберг В.Б. Проблемы физических и двигательных качеств// Теория и практика физической культуры. – 1996. – № 7. – С. 2-5.
7. Коркин В.П., Аракчеев В.Н. Акробатика: каноны терминологии. – М., 1989.
8. Кривенцов А.Л. Основы моделирования подготовленности спортсменов: Уч. пос. – Алма-Ата, 1990.
9. Курись В.Н. Спортивная акробатика. Теория и методика обучения прыжкам на дорожке. – Ставрополь, 1994. – С. 200.

Annotation. In the given floor it was exposed and the levels of physical preparedness and physical development of children are comparative 7-9 years, that are engaged in acrobatics and children, that are not engaged in some type of sport constantly.

Keywords: basic descriptions, age-old-sexual features, physical preparedness, physical development, education of physical qualities, sporting acrobatics, young sportsmen.

Отримано 30.09.2008 р.

УДК 37.013+ 796.011

**Мудрік В.І., доктор філософських наук,
старший науковий співробітник лабораторії фізичного розвитку,
Інститут проблем виховання АПН України**

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО СПОРТИВНОГО РУХУ СТУДЕНТІВ

Анотація. У статті розглядаються історико-методологічні засади організації та розвитку міжнародного спортивного руху студентів, розглядається філософія, місія, принципи, структура організації, організація універсіад.

Ключові слова: універсіади, філософія, місія, принципи змагань, організація університетського спортивного руху.

Актуальність. В умовах розвитку в українській державі європейської інтеграції та поступового зближення зі світовим співтовариством відбуваються процеси, пов'язані зі зближенням стандартів класифікації освіти, адаптації українського законодавства до законодавства Європейського Союзу та міжнародного законодавства та ін.

У 1978 р. на міжнародній конференції ЮНЕСКО була прийнята Міжнародна Хартія з фізичного виховання і спорту, у якій зазначено таке: “Співробітництво одного з одним, захищаючи загальні інтереси в галузі фізичного виховання і спорту, що є загальним засобом спілкування, народи будуть сприяти збереженню й підтримці міцного миру, зміцненню взаємної поваги й дружби, і створять сприятливий клімат для рішення міжнародних проблем. Тісне співробітництво з урахуванням специфічної компетенції всіх зацікавлених урядових і неурядових, національних і міжнародних організацій повинне сприяти розвитку фізичного виховання і спорту в усьому світі” [8].

Міжнародний спортивний рух студентів є одною зі сфер, яка давно привернула до себе особливу увагу в публікаціях В. Гаврилко, М. Золотаревського, І. Іващенко, Е. Кулінковича, Л. Куташа, В. Мудріка, Г. Шукайло, С. Операйло, Ю. Сипаренко, С. Степанюка, С. Фоміна, В. Щербакова, М. Виленського та інших. Аналіз публікацій свідчить про актуальність і недостатність дослідження історико-методологічних засад розвитку міжнародного спортивного студентського руху.

Мета дослідження: вивчити й визначити головні методологічні засади організації, виникнення та розвитку міжнародного спортивного руху студентів.

Завдання: вивчити головні засади і структуру Міжнародної федерації спорту університетів (ФІСУ) з організації міжнародних спортивних змагань; вивчити історію проведення літніх та зимових комплексних змагань, літніх та зимових універсіад; виявити головні особливості організації міжнародних спортивних змагань студентів.

Обговорення результатів досліджень. Дослідження матеріалів [7, 9, 10] Міжнародної федерації спорту університетів (ФІСУ або FISU) показали, що в 1923 р. президентом Спортивного Комітету Міжнародної Конфедерації Студентів було обрано молодого французького хіміка Жана Петітьєна. Великий гуманіст і ідеаліст Жан Петітьєн вважається батьком всесвітнього університетського спортивного руху. У 1923 р. він організував у Парижі перші “Всесвітні Університетські Ігри”, які пройшли під егідою Національного Союзу Студентів Франції. На змаганнях були представлені команди з 10 країн, а змагання проводилися тільки з легкої атлетики. Ж. Петітьєну вдалося запросити до участі в цих змаганнях полярного американського спортсмена, чемпіона Олімпійських ігор у бігу на 100 м Чарлі Паддока. Після Жан Петітьєн був президентом з 1923 по 1938 рр. Після другої світової війни, президентом ФІСУ було обрано Пауля Шлеймера (Люксембург), його змінив Прімо Небіоло (Італія). У наш час на посаді президента ФІСУ – Джордж Е. Кілліан (США).

У 1959 р. ФІСУ і Міжнародна федерація університетів прийняли рішення про проведення всесвітніх ігор університетського спорту під назвою “Універсіади”. Було затверджено прапор Універсіад на якому було п’ять зірок (чорного, жовтого, синього, зеленого й червоного кольорів), а посередині – велика літера “U” (перша літера від слова “university”). З того часу всесвітні спортивні літні або зимові змагання студентів університетів проходять під назвою “Універсіад”, із зазначенням першої літери “U”, року й місця проведення змагань.

Крім літніх та зимових універсіад, ФІСУ провадять також всесвітні чемпіонати університетів з окремих літніх та зимових видів спорту [9, 10].

Філософія ФІСУ. ФІСУ було утворено серед університетських організацій з метою:

- сприяти розповсюдженню спортивних цінностей, підтримці спортивної практик гармонії та взаємодії з університетським духом;

- сприяти спортивним цінностям шляхом підтримки дружби, братерства, справедливої гри, наполегливості, інтеграції, кооперації, додержання етичних цінностей, а також шляхом впровадження серед студентів, хоч би на один день, відповідальності за позиції в політиці, економіці, культурі, промисловості й протидія антагонізму та конфронтації.

Ця філософія має на увазі також, що ФІСУ є незалежною і вільною міжнародною організацією, не зважаючи на джерела фінансування та технічну підтримку з боку різних організацій, академічних та фінансових партнерів, а також засобів масової інформації.

Сучасна спрямованість філософії ФІСУ: дружба, братство, чесна гра, наполегливість, інтеграція, кооперація й відчуття бажання.

Місія ФІСУ. ФІСУ не тільки ініціатор всесвітнього студентського руху, а також гарант проведення форумів для дискусій і виступів.

Подвійна місія включає процес інтеграції цінностей, притаманних університетському та спортивному життю, не тільки в межах факультативу, а також поза ним, у сучасне суспільство.

ФІСУ об'єднує універсиади, чемпіонати та інші змагання, розвиває міжнародні програми з видів спорту, включаючи універсиади, які, завдяки інтернаціоналізації та комунікації, сприяють розповсюдженню цінностей руху.

Принципи змагань. У ст. 101.02 Статуту ФІСУ зазначено: “Ці спортивні змагання мають бути організованими в дусі ідеалів Олімпізму і ФІСУ, за якими не допускається ніяка дискримінація проти країни або особистості на ґрунті расової, релігійної або політичної належності” [6]. Ці положення знаходяться у відповідності з положеннями Олімпійської Хартії [2], Деклараціями ООН про права людини [2], а також положеннями Міжнародної хартії з фізичного виховання та спорту прийнятих ЮНЕСКО [10].

Організація науково-методичних заходів під час змагань. Організатори міжнародних змагань студентів, крім спортивних змагань проводять науково-практичні конференції та форуми. Конференції ФІСУ відбуваються, як правило, одночасно з Універсиадами, що поєднує спортивний аспект із соціологічними та науковими дослідженнями, цим самим ілюструючи необхідність поєднання Спорту з Університетським Духом.

На конференціях FISU розглядаються проблеми, питання з різних аспектів університетського спорту та фізичного виховання студентів.

Наводимо деяку тематику конференцій, яка дає уявлення про характер проблем, які розглядалися в різні роки: “Спорт як елемент відпочинку в житті студента” (1960), “Роль університетського спорту в головній освіті студента” (1962), “Університетський спорт і спорт узагалі” (1964), “Високий рівень спорту й університет” (1966), “Сучасний студент і спорт” (1968), “Діалог між генераціями” (1971), “Ставлення студентів до спорту”, “Участь у спорті й успіхи в університеті” (1974), “Розвиток університетського спорту” (1977), “Спортивна медицина, спортивне законодавство і масовий спорт” (1979), “Спортивна медицина як елемент якості життя” (1981), “Роль університетів у розвитку сучасного спорту: раніше, тепер і в майбутньому” (1983), “Університетський спорт і трансформація суспільства” (1985), “Важливість студентського спорту та фізичного виховання”; “Інноваційні експерименти в університетських програмах із фізичного виховання та спорту”; “Медицина й успіху із здоров'ям” (1987); “Роль університетського спорту у міжнародному співробітництві” (1989), “Спорт і середовище” (1991), “Зміни людських розмірів та фізична активність” (1993), “Спорт і людина: творець нового видовища” (1995), “Університетський спорт у 21 столітті: мета, організація, фінансування” (1998) тощо.

У зв'язку з тим що Універсиади та Конгреси проходять одночасно, в один і той же рік, організатори FISU вирішили надавати студентам, офіційним спортивним представникам, спеціалістам із студентського спорту можливість зустрічатися частіше для обговорення проблем освіти, культури та спорту, шляхом проведення семінарів Форуму. Семінари Форуму проходять раз у два роки, після Універсиади і кожного разу в іншому місці.

Наводимо перелік деякої тематики форумів: “Спорт для всіх”, “Якість університетського спорту”, “Демократія в університетському спорті”, “Університетський спорт, активне здоров’я – основа якості й демократія”.

Організація Універсіад. Згідно положень Статуту ФІСУ Універсіади провадяться кожні два роки (по непарним числам) із багатьох видів спортивних змагань. Чемпіонати ФІСУ проходять кожні 2 роки по видам спорту, які не входять до програми Універсіад (розділ Статуту “Організація світових і регіональних чемпіонатів ФІСУ, п. 220.01). Регіональні змагання можуть проводитись також із багатьох видів спорту. (Статті Статуту 101.05, 101.06, 101.07).

Країну-організатора й місце проведення змагань під егідою ФІСУ визначає Генеральна Асамблея ФІСУ, яка може делегувати свої повноваження виконкому ФІСУ. Від країни-організатора вимагають виконання статутних вимог, одержання від свого уряду офіційних гарантій щодо допуску всіх учасників й офіційних представників усіх країн для участі в змаганнях, а також гарантій того, що під час проведення Універсіад у містах проведення змагань, та містах мешкання учасників змагань не будуть впроваджуватись політичні та інші заходи, які не відповідають меті Універсіади тощо. Практика проведення універсіад, а також Олімпійських ігор свідчить, що в деяких країнах, на певних етапах розвитку міжнародних відносин, виникали політичні конфронтації, які стають на заваді проведення міжнародних спортивних змагань.

Згідно положень Статуту ФІСУ несе відповідальність за організацію Універсіад (Всесвітні літні студентські ігри), зимових Універсіад (Всесвітні студентські зимові ігри), Всесвітні й регіональні чемпіонати з окремих видів спорту, регіональні ігри (змагання з багатьох видів спорту) та інші змагання, які затверджуються Генеральною Асамблеєю або Виконкомом ФІСУ.

Учасники змагань. У змаганнях ФІСУ можуть приймати участь: студенти, які офіційно навчаються на денному відділенні вищого навчального закладу, або закінчили вищий навчальний заклад у попередньому році (ст. 128.01), а також спортсмени у віці від 17 до 28 років (на 1 січня року, коли відбуваються змагання), які мають аматорський статус і є громадянами тієї країни, яку вони представляють (ст. 101.04).

Органи управління ФІСУ: Генеральна асамблея ФІСУ (GA), Виконавчий комітет ФІСУ (CE); Контрольно-ревізійна комісія ФІСУ (CAC); Допоміжні комісії і комітет ФІСУ; Спортивна комісія із зимових та літніх змагань (СТІ), Комісія із спортивних правил (CRS); Медична комісія (CM); Комісія з вивчення університетського спорту (CESU); Технічна комісія (CT); Міжнародний Комітет із нагляду, контролю й арбітражу ФІСУ (CISCA).

Органи ФІСУ із проведення Універсіад: Організаційний комітет (OC), Міжнародна контрольна комісія ФІСУ (CIC), Міжнародна технічна комісія (СТІ), Технічна підкомісія ФІСУ (SCT), Міжнародна медична комісія (СМІ), Міжнародна комісія з питань преси (CIP).

Наводимо хроніку проведення різних літніх та зимових змагань (1924 – 1959 рр.), а також літніх та зимових універсіад (1959 – 2003 рр.) [6].

Літні змагання й універсіади. У довоєнні роки було проведено вісім всесвітніх літніх чемпіонатів серед студентів (1924, 1927, 1928, 1930, 1933, 1935, 1937, 1939 рр.). Після Другої світової війни міжнародні змагання студентів відновилися у вигляді літніх та зимових міжнародних університетських спортивних тижнів. Усього було проведено чотири рази літні спортивні тижні (1949, 1951, 1953, 1955 рр.). Одного разу, у 1957 р. у Парижі були проведені такі ж змагання під назвою Всесвітні ігри університетів.

Літні універсиади проводяться через кожні два роки з 1959 по 1967 рік. У зв'язку з політичними причинами наступна універсиада провадилась в 1970 р. З 1973 по 2007 рр. універсиади провадились регулярно через кожні два роки.

ФІСУ організовує крім універсиад також всесвітні чемпіонати університетів з окремих літніх видів спорту [7].

З 1959 р. по 2007 р. було проведено 24 літніх універсиади.

Зимові змагання й універсиади. У довоєнні роки шість всесвітніх зимових чемпіонатів студентів провадились в 1928, 1930, 1933, 1935, 1937, 1939 рр. Після Другої світової війни зимові міжнародні змагання студентів відновилися у вигляді зимових міжнародних університетських спортивних тижнів. Усього було проведено п'ять зимових спортивних тижнів (1951, 1953, 1955, 1957, 1959 рр.).

Зимові універсиади розпочались з 1960 р. і до 1972 р. проводились через кожні два роки. У 1975 та 1978 рр. в організаторів змагань вийшли збоїв організації змагань. Але, починаючи з 1981 р. зимові універсиади знову проводяться через кожні два роки.

ФІСУ, крім універсиад організовує також всесвітні чемпіонати університетів з окремих зимових видів спорту.

Сучасні зимові студентські Універсиади проводяться, як правило, з 6 видів спорту: гірський спорт, лижні гонки, фігурне катання, біг на ковзанах, хокей, біатлон. У наш час у зимових універсиадах приймають участь близько 1500 спортсменів з 50 країн. Зимові Універсиади є найбільш великими змаганнями після Зимових олімпійських ігор.

Приводимо короткий літопис зимових універсиад. Звертаємо увагу на те, що в різні роки назви міжнародних зимових змагань студентів дещо змінювались. У довоєнні й післявоєнні роки всесвітні університетські ігри та універсиади мали свою нумерацію змагань. У тексті ми дотримуємось назв ігор і нумерації, якої дотримується Міжнародна федерація студентського спорту (ФІСУ). Назви видів спорту частково даємо відповідно термінології ФІСУ, а також відповідно сучасної термінології, яка прийнята в Україні. У випадку, коли такі види спорту в нас відсутні, було вжито термінологію згідно інформаційних матеріалів ФІСУ.

Аналіз зимових універсиад свідчить про те, що в різні роки назви міжнародних зимових змагань студентів дещо змінювались. У довоєнні й післявоєнні роки всесвітні університетські ігри та універсиади мали свою нумерацію змагань. В тексті наведена назва ігор і нумерація ігор, якої дотримується Міжнародна федерація студентського спорту (ФІСУ). Назви видів спорту частково дано також відповідно до прийнятих назв в українській класифікації видів спорту. В окремих випадках, коли такі види спорту в українській класифікації видів спорту відсутні, вживалась термінологія інформаційних матеріалів ФІСУ.

Зимові універсиади розпочались з 1960 р. і до 1972 р. проводились кожних два роки. У 1975 та 1978 рр. в організаторів вийшов збій організації змагань. Але, починаючи з 1981 р., зимові універсиади знову проводяться через кожні два роки.

З 1960 р. по 2007 р. проводилось 23 зимових універсиади.

Спортивний рух студентів в Україні. Українські студенти приймали участь в універсиадах до 1991 р., а під прапором незалежної України приймають участь у всесвітніх універсиадах, починаючи з 1993 р. У 2002 р. було засновано Спортивну студентську спілку України. Студентський спортивний рух в Україні має державну підтримку, що позитивно позначається на динаміці розвитку студентського спорту й успіхах українських студентів-спортсменів національних та міжнародних літніх та зимових Універсиад [3,4].

Висновки

1. Міжнародний спортивний рух студентів виник у 1923 р. Першим президентом спортивного руху студентів було обрано Жана Петітьєна, під керівництвом якого в 1923 р. у Парижі пройшли перші всесвітні міжнародні змагання студентів “Всесвітні Університетські Ігри”. До 1959 р. міжнародні спортивні змагання студентів із різних обставин мали різні назви.

2. У 1959 р. Міжнародна федерація спорту університетів (ФІСУ) разом із Міжнародною федерацією університетів прийняло рішення про проведення всесвітніх ігор університетського спорту під назвою “Універсіада”. Була також затверджена символіка універсіади.

3. Міжнародний спортивний рух студентів побудовано на засадах і принципах олімпізму, а також на сучасних принципах наголошених ООН, рекомендаціях міжнародної Хартії з фізичного виховання та спорту ЮНЕСКО.

4. ФІСУ проти політичної, расової, релігійної та іншої дискримінації, за гуманізацію спорту.

5. Міжнародний спортивний рух студентів відрізняється від деяких міжнародних змагань тим, що в ньому приймають участь студенти у віці від 17 до 28 років. Короткочасний термін студентського життя робить безперспективним розвиток спортивного професіоналізму в сфері студентського спорту.

6. Міжнародний спортивний рух студентів грає важливу міжнародну роль у підтримці міжнародних зв'язків молоді, університетів у намаганнях зробити світ стабільним і мирним, що має соціальне значення і позначається на міжнародному авторитеті цього руху.

7. Міжнародний спортивний рух студентів представляє собою не тільки спортивні змагання, а також і соціальне-культурне міжнародне явище. На конференціях та форумах ФІСУ розглядаються питання, які є загальними для студентської молоді всього світу, спрямовані на об'єднання студентської молоді, покращення якості життя та демократизацію й гуманізацію студентського спорту. Це поєднує спортивний аспект змагань із соціологічними та науковими дослідженнями й ілюструє необхідність поєднання Спорту з Університетським Духом.

8. Динаміка розвитку міжнародних спортивних змагань студентів свідчить, що, не зважаючи на поширення міжнародного спортивного руху студентів у світі, кількість жінок, які приймають участь у змаганнях удвічі менша за кількість чоловіків, що свідчить про скриті загальні соціальні проблеми, які виявляються також у студентському спорті.

Список використаних джерел

1. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. Міністерство закордонних справ України. Декларація від 12/10/48 за номером 995-015
2. Олімпійська хартія. Міжнародний Олімпійський Комітет. – К.: Видавництво “Олімпійська література”, 1999. – С. 3.
3. Про утворення фізкультурно-спортивних клубів та їх осередків у вищих, середніх і професійно-технічних закладах. Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.03.2002 р. № 210.
4. Про типовий статут спортивного клубу вищого навчального закладу або установи. Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.03.2002 р. № 210.

5. Статут громадської спілки об'єднання громадян "Спортивна студентська спілка України". Затверджено Міністерством юстиції України. Свідectво про реєстрацію № 1746 від 7 лютого 2002 р.
6. Устав спортивної діяльності ФІСУ. Международная федерация студенческого спорта. – Секретариат ФІСУ, 16.036.93.
7. Histoire de la FISU// FISU magazine: –1995. –№ 32. – Р. 14 – 19; –1999. – № 44. – Р. 20 –49.
8. International Charter of Physical Education and Sport (Adopted by General Conference at its twentieth session. Paris, 21 November 1978).
9. The Presentation of FISU. International University Sport Federation. – FISU Secretariat (LV/AR 24.03.94).
10. 50 FISU. 50 Ans Years Acos. Printed in Belgium. www/ulb.ac.be./assoc/fisu

In the article described short a history of world university sporting movement and Universiades and the structure of International Federation for University Sport (FISU) also the philosophy and mission and principles organization of Universiades.

Key Words: universiades, philosophy and mission, principles, organization of competition, organization of university sporting movement.

Отримано 26.09.2008 р.

УДК 37.013+796.011

**Мудрік І.В., молодший науковий співробітник
лабораторії фізичного розвитку,
Інститут проблем виховання АПН України**

ВИХОВАННЯ У СТУДЕНТІВ НАВИЧОК ДО ФІЗИЧНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ

Актуальність. У статті розглядаються рівні сформованості у студентів навичок до фізичного самовдосконалення особистими показниками фізичного розвитку.

Ключові слова: самоуправління фізичним самовдосконаленням, самовдосконалення фізичного розвитку.

Актуальність. У сучасній науковій літературі з різних позицій розглядаються проблеми розвитку особистості, (В.Г.Кремень, О.Я.Савченко, О.В.Глузман, Т.І.Левченко та ін.), проблеми її індивідуалізації, особистісної та суб'єктної орієнтації (О.М.Пехота, А.М.Старева, Т.В.Тихонова та ін.), зміст особистісно орієнтованого виховання (І.Д.Бех, А.М.Бойко, О.В.Киричук, Г.П.Пустовіт, В.В.Рибалка, О.В.Сухомлинська та ін.).

Протягом останніх років з'явилося чимало наукових праць, присвячених самовихованню студентів, активізації процесів самовиховання (А.І.Калініченко,